

Ugyanennek a minisztériumnak egyik osztálya a „kinai kulturvállalkozás kutató bizottsága” címet viseli, melynek elnöke a mindenkori külügyminiszter. Hogy tüstént szembeötlő eredményeket érjenek el, mindenekelőtt a kínai mezőgazdaság színvonalának emelésére és az észak-kínai földmivelési módszerek feljavítására törekednek. Csingtauban, Tiencsinben és Csinanfuban kísérleti gazdaságokat és ipari kutatóintézeteket terveznek. Peipingben s Sanghajban könyvtárakat hoztak létre a japán kultúra előőrseiként. Nagyszabású műfordítói akciót vezettek be, hogy a kínai ifjúságnak rendelkezésére álljanak a japán szerzők művei. Az utolsó évben ezenkívül megkezdték Peipingben egy japán egyetem megszervezését.

A japánok kínai kulturpropagandája ugyanugy, mint a japánok katonai törekvése általában a „japán eszme küldetésének” a művét szolgálja. Végső céljai sokkal messzebb irányulnak, mint amit fegyverrel valaha is elérhetnek. *(Szeremlei László)*

A ZSIDÓKÉRDÉS OLASZORSZÁGBAN. Olaszországban mindeztideig nem volt közép-európai értelemben vett zsidókérdés. Érthető. Olaszországban kevés a zsidók száma. Mindössze 45 ezer. (A lakosság 0.1%-a.) Ezt az alacsony létszámot mindenekelőtt Olaszország története magyarázza, amelyben az Egyház befolyása következtében a zsidóság asszimilálódása általános. Az olaszországi zsidóság a keresztség felvétele révén kikerülte a vallási üldözést, kereszténnyé és olasszá lett s ez a folyamat még akkor is tartott, amikor az Egyház politikai befolyása gyengült. Amikor Savoyai Károly Albert 1848 március 29.-én biztosította az olaszországi zsidók polgári szabadságát, ennek a pátensnek csak nagyon kevés közvetlen élvezője akadt, mert a zsidók részben önként, részben kényszerre a római katolikus egyház tagjai s így egyenjogú olasz állampolgárok voltak. Az ezután következő liberális éra Olaszországban is lehetővé tette a zsidók viszonylagos előtérbe kerülését. A zsidóság liberalizmus szülte megítélése a Mussolinival bevezetett rendszer következtében sem változott. Következett ez abból is, hogy a fasizmus politikai gondolkodása nem a népet, hanem az államot tekinti a legmagasabb kategóriának. A népet az állam teszi állammá és az állam által teremtett állam-népnek nemcsak joga, hanem kötelessége is a körzetébe került idegeneket asszimilálni. Ehhez járult, hogy a Gobineau által képzett fajfogalom a legutóbbi időig egyáltalán nem talált hitelre Olaszországban. *A razza Italiana, a la nostra stirpe* az olaszok számára egyszerűen az emberek ideológiailag egyesült egysége, kik az olasz határokon belül olasz anyanyelvűek, kiegészítve a külföldön élő olaszokkal. „Nem a faj, de nem is a geográfia érzett tér, hanem a történelemben tovább tenyésző közösség; a tömeg, amit a létre és a hatalomra való akarat eszméje egyesít; az öntudat; a személyiség — ez a nemzet” *(Mussolini: Dottrina del Fascismo.)*

Az olasz fasizmus állásfoglalása a zsidókérdéssel szembe abban a mértékben módosul, amily mértékben a cionizmus gondolata Itáliában tért nyer. A fasizmus államgondolata számára elfogadhatatlan az a törekvés, hogy a nép egy része (mégpedig a tehetősebb) *kifelé* törekedjen gazdagságával az olasz államból. Az antiszemitizmus első nyomai Itáliában azokkal szemben észlelhető, akik sorsukat elválasztani törekedtek az egyetemes olasz sorstól. Ezek a nyomok az angol-olasz ellentétek élesedése, Anglia pro Palesztina politikája következtében mind észrevehetőbbek. Ezért azonban a magukat olaszoknak valló zsidók megítélésében még nem történt semmi változás.

A fasizmus ezeket ma is egyenjogú, azonos értékű olaszoknak tekinti, akik előtt nyitva áll a párt és hivatalok kapuja. *Ettore Ovazzo*, akinek folyóirata, a *La nostra Bandiera* köré az olasz cionizmusellenes zsidók gyülekeznek, a *Sionismo bifronte* (A kétarcú cionizmus, Róma, 1936) című könyvében a következőket mondja: „Mi olaszok vagyunk, a nagy Roma-anya fiai, Olaszország a hazánk, más hazát nem ismerünk.“ Könyvének egy más helyén Mussolini egyik, a *Popolo d'Italia*-ban megjelent szavait idézi: „Az új Cion itt van az olasz zsidók számára, a mi imádott hazánkban... Azt hisszük, hogy az olasz zsidók elég intelligensek ahhoz, hogy abban az egyetlen országban, ahol sohasem volt antiszemitizmus, nem idézik föl...“

Az idők azonban egyre változnak. Az utolsó évek emlékezetes nürnbergi pártkongresszusai mindinkább hintik a magvait — elsősorban az olasz sajtóban — egy aktív antiszemitizmusnak. Egy csomó olasz közíró felfogását mindinkább elborítja a német faji mithosz sugárzása. Már viták jelentkeznek a zsidókérdéssel kapcsolatban, s már akad képviselője a kérdés német felfogásának *Preziosi*, a *Vita Italiana* kiadójának személyében. Ő dobja be először az olasz közvéleménybe a tipikus német formulákat. Közben azonban a cionizmust visszautasítja azzal a megokolással, hogy a cionizmus megvalósítása lehetetlenség. Az egyetlen megoldást abban látja, hogy a zsidó univerzalista imperium gondolatával (?) szemben egy másik ugyanilyen erős imperium gondolatot kíván szembeállítani, — a római imperium gondolatát. *Preziosi* nyomán persze világosan annál kevésbé látható, mert ő maga sem tudja határozottan tisztázni a kérdést. Mindenesetre, bár a közvéleményben, mind több a nyoma a zsidókérdés német értelmezésének, hivatalosan a helyzet változatlan, ha ugyan az olasz Kelet-Afrika számára hozott új törvényekben nem egy jelentős változás előjelei jelentkeznek. A kelet-afrikai törvényekkel kapcsolatban olasz törvények első ízben utasítják vissza egy a Birodalom határain belül élő nép asszimilációját. Ezzel a törvénnyel megtörtént az első jelentős lépés arra, hogy hasonló, Abessziniában bevezetett tilalmak adott esetben Itáliában is életbe léphessenek.

Tért nyer Itáliában a faji kérdés iránti érdeklődés is. Mind több olyan könyv jelenik meg, ami — német behatásra — a faji gondolkodást és szemléletet népszerűsíti. Ne tagadjuk el: *Federico Federici Nazional-socialismo* című könyve intern olasz könyvsiker. Azonkívül: az angol Palesztina-terv közzététele óta, amióta világos, hogy Anglia politikai és gazdasági támpontul készül kiépíteni a zsidó államot, egy Itália számára életbevágóan fontos földrajzi ponton, azóta a zsidókérdés, általában a zsidók megítélése mind jelentősebb változatokkal bővül Itáliában.

(*Szacsavay Gusztáv*)

RUTHERFORD. Az anyagi világ belső szerkezetének megismerése és vele egész tudományos szemléletünk még századunk elején forradalmi változáson ment át. Egész a múlt század végéig, az anyag felépítésére vonatkozó összes megismeréseink az anyagok folyadék és gázállapotában megnyilvánuló tulajdonságainak vizsgálatából fakadtak. Ezek a megismerések merev elméletkomplexumhoz vezettek, mely az anyag felépítésében az atomot, mint végső homogén elemet tekinti. Az atom sztatikus nyugalmi állapot. Az atomok között kevéssé ismert, egyensúlyban levő erők léteznek, melyeknek megzavarása vegyi reakciókat idéz elő. A XX. század elején a fizikai és kémiai kutatások azonban új jelenségek sokaságát tárták fel, új fogalmakat vezettek be. Az atomról alkotott elgondolásunk gyökeres változáson ment keresztül. Az atomot nem tekinthetjük többé sztatikus, egyenletesen alkotott valaminek. Bonyolultan összetett dinamikus világ ez, melyben hatalmas erők működ-